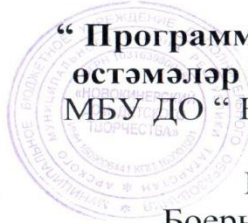

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
муниципаль бюджет балаларга өстәмә белем бирү учреждениесе
“Яна Кенәр балалар ижаты Йорты”

“Каралган”

Педагогик киңәшмәдә
“29” 08 2025 ел
№ 1

“ Программаны үзгәртүләр һәм
өстәмәләр белән раслыйм”
МБУ ДО “НДДТ” Директоры

Г.М. Камалиева
Боерык “01” 09 2025 ел
№ 59

Сәнгать юнәлешендәге
« Фольклор плюс» берләшмәсенең
өстәмә гомумбелем гомумүсеш программасы
4 ел укыту өчен

Автор- төзүче: I категорияле
Өстәмә белем бирү педагогы
Солтанова Гөлфия Роберт кызы

Яңа Кенәр, 2025ел.

Укыту программасының информацийон картасы.

1	Укытуоешмасы	МБ ӨББУ «Яңа Кенәр балалар ижаты Йорты»
2	Программаның тулы исеме	Сэнгаты юнәлешендәге « Фольклор плюс » берләшмәсенә өстәмә гомумбелем гомумүсеш программасы
3	Программаның юнәлеше	Сэнгаты
4	Эшләүче турында белешмә	Автор-төзүче 1 квалификация категорияле өстәмә белем бирү педагогы Солтанова Г.Р
5	Программа турында белешмә	
5.1.	Тормышка ашыру вакыты	4 ел
5.2.	Укучыларның яше	7-12 яшь
5.3.	Программаның характеристикасы - программа тибы - программа төре - программаны проектлаштыру принцибы - укыту барышын һәм эчтәлеген оештыру формасы	Өстәмә гомумбелем программасы Гомумүсеш Модульле

5.4.	Программаның максаты	Балаларның индивидуаль шәхси сәләтләрен ачу һәм тәрбияләү. Фольклор биюләр белән таныштыру. Укучыларны иң гади бию хәрәкәтләре белән таныштыру; Дөнья халыклары музыкасы һәм бию хәрәкәтләре белән таныштыру; Заманча бию хәрәкәтләре белән таныштыру; Төрле стильдәге музыка белән таныштыру;
6	Укыту эшчәнлегенең формасы һәм ысуллары	Дәрес формасы:индивидуаль,күмәк, түгәрәкле,фронталь, , интерваллы.
7	Нәтижәлелекнең мониторинг формасы	Зачет
8	Программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеге	Бию дәресе балаларның гармоник яктан үсешен формалаштырырга ярдәм итә. Аларны матурлыкны күрә белергә, матур хәрәкәтләр ярдәмендә буй-сыннарын формалаштырырга, физик көчләр артытырырга, түзем булырга, җитез һәм кыю булырга өйрәтә.
9	Раслау датасы һәм соңгы корректлау	02.09.2025

3. Эчтәлек.

- 1.Информацион карта.....1-2нче бит.
- 2.Аңлатма язуы (пояснительная записка)4-9нче бит.
- 3.Өстәмә гомумбелем гомумүсеш программасынын беренче ел укыту планы..... 10-11нче бит.
- 4.Беренче ел укыту планынын эчтәлегә.....12 нче бит.
- 5.Түгәрәккә йөрүче балалар ел ахырына нәрсә белергә тиеш?..... 13 нчы бит.
- 6.Өстәмә гомумбелем гомумүсеш программасынын икенче ел укыту планы14-15нче бит.
- 7.Программаны икенче ел укыту планынын эчтәлегә.....16-17 нче бит.
- 8.Икенче ел түгәрәккә йөрүче балалар ел ахырына белергә тиеш.?..... 18нче бит.
- 9.Өстәмә гомумбелем гомумүсеш программасынын өченче ел укыту планы 19-20нче бит.
- 10.Программаны өченче ел укыту планынын эчтәлегә.....24-25 нче бит.
- 11.Өченче ел түгәрәккә йөрүче балалар ел ахырына белергә тиеш.?..... 26нче бит.
- 12.Өстәмә гомумбелем гомумүсеш программасынын дүртенче ел укыту планы .. 27-29нче бит.
- 13.Программаны дүртенче ел укыту планынын эчтәлегә.....30-31 нчы бит.
- 14.Дүртенче ел түгәрәккә йөрүче балалар ел ахырына белергә тиеш.?32 нче бит.
- 15.Программаны тормышка ашыру өчен жиһазлар, бәяләү материаллары.....33- 34нче бит.
- 16.Әдәбият, кушымта.....35 нчы бит.

4. Аңлатма язуы.

Сәнгать юнәлешендәге программа түбәндәге документлар нигезендә төзелә:

1. Россия Федерациясендә мәгариф турында 2012 елның 29 декабрендәге 3 273-FZ Федераль Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 2023 елның 1 сентябрәнән көчкә керә).
2. 2020 елның 31 июлендәге 304-FZ Федераль Закон "Студентлар мәгарифе турындагы" Россия Федерациясендә мәгариф турында "Федераль Законга үзгәрешләр кертү турында.
3. 2020-нче елның 13-нче июлендәге 189-FZ Федераль Закон "Социаль өлкәдә дәүләт (муниципаль) хезмәт күрсәтүне дәүләт (муниципаль) социаль жайга салу турында") (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән 2022 елның 28 декабрендә көчкә керде).
4. 2019-нчы елның 3 сентябрәнә кадәр Россия Федерациясә Мәгариф министрлыгы боерыгы белән расланган балалар өчен өстәмә белем бирү региональ системаларын үстерүнең максатчан моделе.
5. 2030 елга кадәр балалар өчен өстәмә белем бирү концепциясе, 2022 елның 31 мартындагы Россия Федерациясә Хөкүмәте 678-р боерыгы белән расланган.
6. . Россия Федерациясә Мәгариф министрлыгының 2022 елның 27 июлендәге 629 нчы боерыгы: "Өстәмә гомуми белем бирү программаларында мәгариф эшчәнлеген оештыру һәм тормышка ашыру тәртибен раслау турында" (2023 елның 1 мартында көчкә керә һәм февральгә кадәр гамәлдә 28, 2029) 2029 елның 28 февраләнә кадәр көчкә керде)
- 7.. Россия Федерациясә Хөкүмәтенең 2023 елның 11 октябрендәге No. 1678 Указы "Мәгариф программаларын тормышка ашыруда мәгариф эшчәнлегә белән шөгыльләнүче оешмалар тарафыннан электрон уку һәм дистанцион уку технологияләрен куллану кагыйдәләрен раслау турында".
- 8.Россия Мәгариф министрлыгының 2020 елның 5 августындагы 2 882/391 боерыгы "Укыту программаларын челтәр формасында укыту һәм тормышка ашыру турында" (2022 елның 26 июлендә үзгәртелде)

9. Россия Федерациясе Мәгариф министрлыгының 2022 елның 31 гыйнварындагы хаты "Электрон уку һәм дистанцион уку технологияләрен кулланып өстәмә гомуми белем бирү программаларын тормышка ашыру буенча методик тәкъдимнәр".

10. Россия Мәгариф министрлыгының 2020 елның 7 маенда язган хаты V VB-976/04 "Класстан тыш чаралар курсларын, мәгариф һәм социальләштерү программаларын, дистанцион белем технологияләрен кулланып өстәмә гомуми үсеш программаларын тормышка ашыру турында".

11. Россия Мәгариф министрлыгының 2023 елның 29 сентябрәдәге АВ АВ-3935/06 хаты “Балалар өчен өстәмә белем бирү системасында эчтәлекне, белем методларын һәм технологияләрен актуальләштерү механизмнарын формалаштыру буенча методик тәкъдимнәр, Балалар өчен өстәмә белем сыйфатын күтәрүдә, шул исәптән функциональ грамоталылыкны һәм кешенең эмоциональ, физик, интеллектуаль, рухи үсешкә белән бәйле компетенцияләргә формалаштыручы компонентларны кертәп, Россия Федерациясе дөньяның ун алдынгы илләре арасында булырга тиеш. гомуми белем сыйфаты, илнең технологик һәм мәдәни үсешкә кырларны тормышка ашыру өчен йонлы ”[1].

12. Россия Федерациясенең Баш Дәүләт Санитар врачы Указы, 2020 елның 28 сентябре No. 28 "Санитар кагыйдәләргә раслау турында SP 2.4. 3648-20 "Мәгариф һәм уку, ял итү һәм сәламәтлекне яхшырту оешмалары өчен санитар һәм эпидемиологик таләпләр" (SanPin 2.4.4.3172-14 инде көчкә кергән түгел)

13. Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән Министрлыгының 03/07/2023 елгы 2749/23 хаты “Яңа басмада өстәмә гомуми белем бирү программаларын (адаптацияләнган программаларны да кертәп) проектлау һәм тормышка ашыру өчен методик тәкъдимнәр юнәлешендә. "

14. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының МБ ӨББ "Яңа Кенәр балалар иҗатыйорты" уставы.

Программаның актуальлеге. Бию дәресе балаларның гармоник яктан үсешен формалаштырырга ярдәм итә. Аларны матурлыкны күрә белергә, матур хәрәкәтләр ярдәмендә буй-сыннарын формалаштырырга, физик көчләрән арттырырга, түзем булырга, житез һәм кыю булырга өйрәтә. Бу гомумбелем гомумүсеш программасының бурычы балаларда биюгә мөһаббәт уяту, шуның белән беррәттән аларның биюгә сәләтләрән ачу, ритмны тоярга өйрәтү, музыкага эмоция белән җавап бирү, тирә-юньдә ориентлашу, нәфислек һәм кызыксынучанлык тәрбияләү. Шушы бурычлардан чыгып программа 4ел укуыту өчен эшләнелә. Программа буенча системалы һәм эзлекле белем бирү каралса да, кайбер очракларда педагог дәресләрне ижади яктан якын килеп үзгәртүгә хокуклы. Бу балаларның гомуми әзерлекләреннән, укучының осталыгыннан һәм эш урынының торышыннан чыгып эшләнә. Кечкенәләр группасы белән төрле хәрәкәтләр ясау, гади биюләр өйрәнү максат булып торса, зурлар группасы белән катлаулы күнегүләр ясау һәм сәхнәгә чыгарлык биюләр әзерләү карала. Хореография предметында күбрәк практик дәресләргә басым ясала. Теоритик дәресләрдә бию сәнгате тарихы, дөнья халыклары фольклор музыкасы һәм биюләре белән таныштыру тора.

Башка программалардан үзгәчлекләр аерымлыгы.

Бу программаның үзгәчлегенә - музыкаль сәнгатьне өйрәнүгә интеграль караш; мәгарифтә компетенциягә нигезләнгән караш контекстында программаны тормышка ашыру. Программа балаларга бию сәнгате аша белем үзләштерергә һәм социаль практикада тәҗрибә тупларга мөмкинлек бирә.

Өстәмә гомуми белем бирү программасының тематик планы эчтәлегенә милли-региональ компонент кергү Татарстанның милли традицияләрен, җирле халыкларның тарихын, тормыш эшчәнлегенә үзгәчлекләрен, гореф-гадәтләрен өйрәнү дәресләрен оештырырга мөмкинлек бирә. Өстәмә белем бирүдә милли-региональ компонент укучының регионның лаеклы вәкиле, патриоты, оста саклаучы, социаль һәм мәдәни кыйммәтләр һәм традицияләрен кулланучы буларак формалашуына ярдәм итә.

Максат : Балаларның индивидуаль шәхси сәләтләрен ачу һәм тәрбияләү.

Бурычлар:

1. Укучыларны иң гади бию хәрәкәтләре белән таныштыру;

Дөнья халыклары фольклор музыкасы һәм бию хәрәкәтләре белән таныштыру;

Заманча бию хәрәкәтләре белән таныштыру;

Төрле стильдәге музыка белән таныштыру;

2.Түгәрәктә алган белемнәрне, күнекмәләрне мәктәптә үткәрелгән бәйрәмнәрдә һәм төрле ижади чараларда куллану.

3.Музыкаль –эстетик зәвык тәрбияләү.

Программаның адресаты.

Программа 7-12 яшьлек балалар өчен эшләнгән, алар бию күнекмәләренәң үсеш дәрәжәсен күтәрергә теләләр (ритм тойгысы, музыканы тоярга, сәнгать, сәхнә экспрессивлыгы). Барлык кызыксынган мәктәп балалары да түгәрәккә кабул ителә.

Бу яшь чорындагы балаларның характеристикасы - сиземләү хисләре. Беренчедән, балалар турыдан-туры эмоциональ реакция, эмоциональ караш тудырган әйберләргә сизәләр. Визуаль, якты, тере әйберләр яхшырак һәм аңлаешлы итеп кабул ителә. Кечкенә укучылар, кагыйдә буларак, шат күңелле.

Алар аралашучан, җаваплы, ышанычлы һәм гадел. Кайбер очракларда балалар тискәре тәртип формаларын күрсәтәләр, алар арасында, мәсәлән, капризлык һәм үзәтлек тә бар.

Укытучы укыту процессын эшләгәндә укучыларының яшь үзгәрешләренә игътибар итергә тиеш.

Программаның күләме.елына 144 сәгать.

Укыту процессын оештыру формалары.

Дәрестәр төрле яшьтәге төркемнәрдә үткәрелә, төркемнең зурлыгы 12-15 кеше. Дәрес графигы: Дәрестәргә дәвамлылыгы - 10 минутлык тәһәфес белән 45 минут. Класста укучыларның эшчәнлеген оештыру формалары: төркем, берләштерелгән, индивидуаль. Дәрестәргәң төп формасы - кечкенә төркем, ул төрле биюләр категориясендә катнашучылар белән чиратлашып эшләүгә үз эченә ала. Әйрәнгәндә индивидуаль форма кулланыла. Дәрестәр атнага 2 тапкыр 2 сәгать үткәрелә.

Программаны үзлөштөрү вакыты.

Дәресләр уку елының 1 сентябрендө башланып, уку елының 30 маенда тәмамлана.

Шөгылльәнү режимы.

Беренче төркемгә түгәрәккә атнага 6 сәгать вакыт каралган. Икенче төркемгә атнага 4 сәгать вакыт каралган. Өченче төркемгә атнага 4 сәгат вакыт каралган. Укучыларның яше 7-12гә кадәр.

Һәр төркемдә 15 бала. Укучылар түгәрәккә үз теләкләре белән кабул ителәләр. Үткәрү урыны Яңа Кырлай урта мәктәбе. Вакыты беренче һәм икенче төркемгә дүшәмбе 12.00-13.30 сишәмбе 12.00-13.30, чәршәмбе 12:00-13:30, пәнжешәмбе 12:00-13:30, жомга 12.00-13.30 сәгаттә. Өченче төркемнең вакыты жомга һәм пәнжешәмбе 13.40-15.20 сәгатьтә.

Өстәмә гомумбелем гомумүсеш программасының беренче ел укыту планы.

№	ТЕМА	Сәгатьләр саны			Дәресе оештыру формасы	Контроль формасы
		Бар-лык	Тео-рия	Практи-ка		
1	Бүлем (модуль) 1 Фольклорбиюләр тарихы.(20)					
1.1	Кереш дәрес. Хореографик исәнләшү.	4	2	2	күмәк	
1.2	Иң гади бию хәрәкәтләре.	12	4	8	күмәк	
1.3	Биюләр тарихы	4	2	2	күмәк	
2.	Бүлем (модуль) 2 Татар- башкорт фольклор биюләре.(24)					
2.1	Татар халык бию хәрәкәтләре элементлары.	12	4	8	күмәк	
2.2	Башкорт халык бию хәрәкәтләре элементлары	12	4	8	күмәк	
3	Бүлем (модуль) 3 Рус халык фольклорбиюләре (12)					
3.1	Рус халык бию хәрәкәтләре элементлары	12	4	8	күмәк	
4	Бүлем (модуль) 4 Яңа елны каршы алу(12)					
4.1	Яңа елга хәзерлек	8	2	6	күмәк	
4.2	“Кар бөртекләре” буюе	4	2	2	күмәк	

	өйрөнү					
5	Бүлөм (модуль) 5 Идел бую халыклары фольклор биюләре(12)					
5.1	Мари халык бию хәрәкәтләре элементлары	12	4	8	күмәк	
6	Бүлөм (модуль) 6Яраткан биюләребез (60)					
6.1	Заманча бию хәрәкәтләре	12	4	8	күмәк	
6.2	Шаян бию	12	2	10	күмәк	
6.3	Полька	12	2	10	күмәк	
6.4	Рус халык биюе өйрөнү	12	4	8	күмәк	
6.5	Татар халык биюе өйрөнү	12	4	8	күмәк	
7	Бүлөм (модуль) 7 Тәмамлау(4)					
7.1	Йомгаклау	4	2	2	күмәк	зачет

Барлығы

144 сәгать.

Программаның эчтәлегә

Биюләр тарихы һәм Россия халыклары фольклоры.

1. Кереш дәрес. Куркынычсызлыккагыйдәләре буенча инструктаж үткәрү. Практик дәрестә хореографик исәнләшүне өйрәнү.

2. Иң гади бию хәрәкәтләре. Балаларны иң гади бию хәрәкәтләре белән таныштыру.

3. Биюләр тарихы. Нәрсә ул бию? Аның килеп чыгышы һәмүсеше.

Татар- башкорт фольклор биюләре.

4. Татар халык бию хәрәкәтләре элементлары. Балаларны татар халык музыкасы һәм бию хәрәкәтләре белән таныштыру. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү һәм өйрәтү.

5. Башкорт халык бию хәрәкәтләре элементлары белән таныштыру. Башкорт музыкасының үзенчәлеген табу. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү һәм өйрәтү.

Рус халык фольклор биюләре

6. Рус халык бию хәрәкәтләре белән таныштыру. Бию хәрәкәтләрен биеп күрсәтү һәм өйрәтү.

Яңа елны каршы алу.

7. Балаларның иң яраткан бәйрәме Яңа елга әзерлек. Яңа елга биюләр өйрәнү. Ролләргә бүлөп сәхнәләштерелгән биюләр өйрәтү. (Кыш бабай биюе, Кар кызы биюе, Аю, Куян, Бүре, Кызыл Калфак, һ.б әкият геройлары булырга мөмкин.) 8. “Кар бөртекләре” биюе өйрәнү.

Кавказ халык фольклор биюләре

9. Чечен халык бию хәрәкәтләре элементлары белән танышу. Хәрәкәтләрне видео дәреслектән карау. Музыка үзенчәлеген ачу.

Яраткан биюләребез.

10. Ритмик заманча бию хәрәкәтләре белән танышу. Укучыларны төрле стиль музыкасы белән таныштыру.

11. Шаян бию.

12. Польшка . Польшка биюе ничек барлыкка килүе. Биюне өйрәтү.

13. Рус халык биюе өйрәнү.

14. Татар халык биюе өйрәнү.

Тәмамлау 15. Түгәрәк эшенә йомгак ясау. Фестивальгә әзерләнү.

Түгэрэккэ йөрүчө балалар беренче ел ахырына белергэ тиешлэр:

--Бию түгэрэгенэ йөрүчө балалар гади бию хэрэкэтлэрен үзлөштерергэ тиешлэр.

-- Бию түгэрэгенедэ өйрөнгөн биюлэрне бии белергэ тиешлэр.

--Бию түгэрэгендэ өйрөнгөн хореографик күнегүлэрне даими рэвештэ камиллэштереп югары сыйфатлы итеп күрсэтэ белергэ тиешлэр.

--Шулай ук биючө балалар коллектив булып оешырга тиешлэр.

Түгэрэктэ алган белемнэрне килэчэктэ куллана алалар:

Конкурсларда, килэчэктэ төрлө уку йортларына укырга кергэндэ.

Мәсэлэн: Педагогика көллиятенен музыка бүлегенэ укырга кергэндэ.

Шулай ук КФУның бөтөн бүлеклэрендэ кирэк.

Сэнгаты академиясенэ укырга керсэлэр, башка төрлө уку йортына укырга керсэлэрдэ кирэк булачак, чөнки бер генэ бэйрэмдэ жырсыз, биюсез үтми. Э хэзергэ алар мәктәптэ үткэрелгән чараларда, авыл мәдэниетте йортында үткэрелгән бэйрэмнэрдэ катнашырга туры килгэндэ кулланалар.

Өстәмә гомумбелем гомумсеш программасының икенче ел укыту планы.

№	ТЕМА	Сәгатьләр саны			Дәресе оештыру формасы	Контроль формасы
		Бар- лы- гы	Тео- рия	Практи- -ка		
	Бүлем (модуль) 1 Биюләр тарихы һәм Россия халыклары фольклоры.(10)					
1.1	Кереш дәрес. Хореографик исәнләшү.	4	2	2	күмәк	әңгәмә
1.2	Бию сәнгате тарихы.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 2 Идел буе халыклары фольклор биюләре(46)					
2.1	Татар халык бию хәрәкәтләре.	14	2	12	күмәк	әңгәмә
2.2	Башкорт халык бию хәрәкәтләре.	12	2	10	күмәк	әңгәмә
2.3	Рус халык бию хәрәкәтләре.	10	2	8	күмәк	әңгәмә
2.4	Мари халык бию хәрәкәтләре.	10	2	8	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 3 Колоритлы биюләр.(18)					
3.1	Гарәп бию хәрәкәтләре.	10	2	8	күмәк	әңгәмә

3.2	Чегэн бие хэрэгтлэре.	8	2	6	күмэк	эңгэмэ
	Бүлөм (модуль) 4 Төрлө стильдэге биюлэр(42)					
4.1	Заманча бию хэрэгтлэре.	8	2	6	күмэк	эңгэмэ
4.2	Хип-хоп стиле.	8	2	6	күмэк	эңгэмэ
4.3	Рэп стиле.	6	2	4	күмэк	эңгэмэ
4.4	Рок-н- ролл стиле.	10	2	8	күмэк	эңгэмэ
	Бүлөм (модуль) 5 Вальс темпы. (10)					
5.1	Вальс.	10	2	8	күмэк	эңгэмэ
	Бүлөм (модуль) 6 Дөнья халыклары биюлэре (34)					
6.1	Дөнья халыклары биюлэре белэн танышу.	14	2	12	күмэк	эңгэмэ
6.2	Мэнуэт бие белэн танышу.	10	2	8	күмэк	эңгэмэ
6.3	Полька бие өйрөнү.	10	2	8	күмэк	эңгэмэ
	Бүлөм (модуль) 7 Яраткан биюлэребез (30)					
7.1	Шаян бию өйрөнү.	10	2	8	күмэк	эңгэмэ
7.2	Буратино бие өйрөнү.	10	2	8	күмэк	эңгэмэ

7.3	Клоун бийе.	10	2	8	күмәк	әнҗәмә
	Бүлем (модуль) 8 Балет тарихы(20)					
8.1	Хореография элементлары.	4	2	2	күмәк	Әңгәмә
8.2	Балет сәнгате тарихы.	4	2	2	күмәк	лекция
8.3	Кул һәм аяк позицияләре	12	2	10	күмәк	Кабатлау
	Бүлем (модуль) 9 Концерт.(14)					
9.1	Отчет концертынаәзерләнү.	10	2	8	күмәк	репетиция
9.2	Йомгаклау.	6	2	4	күмәк	зачет

Барлығы

216 сәгать.

Икенче ел укыту программасының эчтәлегә.

Биюләр тарихы һәм Россия халыклары фольклоры.

1. Кереш дәрес. Куркынычсызлык кагыйдәләре буенча инструктаж үткәрү. Хореографик исәнләшүне өйрәнү һәм һәр дәресне хореографик исәнләшүдән башлау.
2. Бию сәнгате тарихы белән танышу. Нәрсә ул бию аның килеп чыгышы һәм үсеше.

Идел бие халыклары фольклор биюләре.

3. Татар халык бию хәрәкәтләре өйрәнү. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү һәм балалар белән бергә өйрәнү.
4. Башкорт халык бию хәрәкәтләре. Бу биюне кызларга өйрәтү. Биеп күрсәтү һәм өйрәтү.
5. Рус халык бию хәрәкәтләре өйрәнү. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү һәм өйрәтү.
6. Мари халык бию хәрәкәтләре. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү. Музыка үзенчәлеген ачу. Бию өйрәтү.

Колоритлы биюләр.

7. Гарәп бию хәрәкәтләре. Музыка үзенчәлеген ачу.
8. Чегән бию хәрәкәтләре белән таныштыру, музыка үзенчәлеген ачу.

Төрле стильдәге биюләр.

9. Ритмик бию. Заманча бию хәрәкәтләре белән таныштыру.
10. Хип-хоп стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.
11. Рэп стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.
12. Рок-н-ролл стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.

Вальс темпы.

13. Вальс. Музыка үзенчәлеген ачу. Вальс темпына бию өйрәнү. С. Сәйдәшев вальсы белән таныштыру.

Дөнья халыклары биюләре

14. Дөнья халыклары музыкасы һәм биюләре белән танышу.
15. Мэнүэт биюе белән танышу.
16. Польша биюе өйрәнү.

Яраткан биюләребез

17. Шаян бию өйрәнү. Шаян бию белән танышу үзенчәлеген ачу.
18. Буратино әкият белән танышу. Буратино биюен өйрәнү.

19.Клоуннар биюе белән таныштыру һәм өйрәнү

Балет тарихы

20.Хореографик элементларны өйрәнү. Аяк - кулларның төрле торышларын өйрәнү.

21. Балет сэнгате тарихы. Нәрсә ул балет? Балет сэнгатенең килеп чыгышы һәм үсеше турында кыскача әңгәмә.

Бөек биюче милләттәшебез Рудольф Нуриев белән таныштыру.

22.Кул һәм аяк позицияләре.I,II,III,IV,V,VI. торыш.

Концерт.

23. Отчет концертына әзерләнү.

24. Түгәрәк эшенә йомгак ясау. Биючеләр төркеме булдыру. Фестивальдә катнашу.

Түгэрэккэ йөрүчө балалар икенче ел ахырына белергэ тиешлэр:

--Бию түгэрэгенэ йөрүчө балалар гади бию хэрэкэтилерен үзлөштерергэ тиешлэр.

-- Бию түгэрэгенедэ өйрөнгөн биюлөрне бии белергэ тиешлэр.

--Бию түгэрэгендэ өйрөнгөн хореографик күнөгүлөрне даими рэвештэ камиллөштереп югары сыйфатлы итеп күрсөтө белергэ тиешлэр.

--Шулай ук биючө балалар коллектив булып оешырга тиешлэр.

Түгэрэктэ алган белемнөрне килэчэктэ куллана алаалар:

Конкурсларда, килэчэктэ төрлө уку йортларына укырга кергэндэ.

Мәсэлэн: Педагогика көллиятенен музыка бүлегенэ укырга кергэндэ.

Шулай ук КФУның бөтөн бүлеклэрендэ кирэк.

Сэнгаты академиясенэ укырга керсэлэр, башка төрлө уку йортына укырга керсэлэрдэ кирэк булачак, чөнки бер генэ бэйрэмдэ жырыс, биюсез үтми. Э хэзергэ алар мәктәптэ үткэрелгән чараларда, авыл мәдэнияте йортында үткэрелгән бэйрэмнөрдэ катнашырга туры килгэндэ кулланаалар.

Өстәмә гомумбелем гомумсеш программасының өченче ел укыту планы.

№	ТЕМА	Сәгатьләр саны			Дәресне оештыру формасы	Контроль формасы
		Бар-лы-гы	Тео-рия	Практи-ка		
	Бүлем (модуль) 1 Биоләр тарихы һәм Россия халыклары фольклоры.(8)					
1.1	Кереш дәрес. Хореографик исәнләшү.	4	2	2	күмәк	әңгәмә
1.2	Био сәнгате тарихы.	4	2	2	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 2 Идел буе халыклары фольклор биоләре(26)					
2.1	Татар халык бию хәрәкәтләре.	8	2	6	күмәк	әңгәмә
2.2	Башкорт халык бию хәрәкәтләре.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
2.3	Рус халык бию хәрәкәтләре.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
2.4	Мари халык бию хәрәкәтләре.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 3 Колоритлы биоләр.(12)					
3.1	Гарәп бию хәрәкәтләре.	6	2	4	күмәк	әңгәмә

3.2	Чегэн бие хэрэгтлэре.	6	2	4	күмэк	эңгэмэ
	Бүлөм (модуль) 4 Төрлө стильдэге биюлэр(24)					
4.1	Заманча бию хэрэгтлэре.	6	2	4	күмэк	эңгэмэ
4.2	Хип-хоп стиле.	6	2	4	күмэк	эңгэмэ
4.3	Рэп стиле.	6	2	4	күмэк	эңгэмэ
4.4	Рок-н-ролл стиле.	6	2	4	күмэк	эңгэмэ
	Бүлөм (модуль) 5 Вальс темпы. (8)					
5.1	Сайдашев вальсы	8	2	6	күмэк	эңгэмэ
	Бүлөм (модуль) 6 Дөнья халыклары биюлэре (16)					
6.1	Дөнья халыклары биюлэре белэн танышу.	4	2	2	күмэк	эңгэмэ
6.2	Мэнуэт бие белэн танышу.	6	2	4	күмэк	эңгэмэ
6.3	Полька бие өйрөнү.	6	2	4	күмэк	эңгэмэ
	Бүлөм (модуль) 7 Яраткан биюлэребез (24)					
7.1	Шаян бию өйрөнү.	8	2	6	күмэк	эңгэмэ
7.2	Буратино бие өйрөнү.	8	2	6	күмэк	эңгэмэ

7.3	Клоун биюе.	8	2	6	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 8 Татар балеты “Шүрәле” (14)					
8.1	Хореография элементлары.	4	2	2	күмәк	Әңгәмә
8.2	Татар балет сәнгате белән танышу.	4	2	2	күмәк	лекция
8.3	Кул һәм аяк позицияләре (дәвам)	6	2	4	күмәк	Кабатлау
	Бүлем (модуль) 9 Концерт.(12)					
9.1	Отчет концертына әзерләнү.	8	2	6	күмәк	репетиция
9.2	Йомгаклау.	4	2	2	күмәк	зачет

Барлығы

144 сәгать.

Өченче ел укыту программасының эчтәлегә.

Биюләр тарихы һәм Россия халыклары фольклоры.

2. Кереш дәрес. Куркынычсызлык кагыйдәләре буенча инструктаж үткәрү. Хореографик исәнләшүне өйрәнү
Һәм һәр дәресне хореографик исәнләшүдән башлау.

2.Бию сәнгате тарихы белән танышу. Нәрсә ул бию аның килеп чыгышы һәм үсеше.

Идел бие халыклары фольклор биюләре.

3.Татар халык бию хәрәкәтләре өйрәнү. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү һәм балалар белән бергә өйрәнү.

4. Башкорт халык бию хәрәкәтләре. Бу биюне кызларга өйрәтү. Биеп күрсәтү һәм өйрәтү.

5.Рус халык бию хәрәкәтләре өйрәнү. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү һәм өйрәтү.

6. Мари халык бию хәрәкәтләре. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү. Музыка үзенчәлеген ачу. Бию өйрәтү.

Колоритлы биюләр.

7. Гарәп бию хәрәкәтләре. Музыка үзенчәлеген ачу.

8. Чегән бию хәрәкәтләре белән таныштыру, музыка үзенчәлеген ачу.

Төрле стильдәге биюләр.

9. Ритмик бию. Заманча бию хәрәкәтләре белән таныштыру.

10.Хип- хоп стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.

11.Рәп стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.

12.Рок-н-ролл стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.

Вальс темпы.

13.Вальс. Музыка үзенчәлеген ачу. Вальс темпына бию өйрәнү.С.Сәйдәшев вальсы белән таныштыру.

Дөнья халыклары биюләре

14. Дөнья халыклары музыкасы һәм биюләре белән танышу.

15.Мэнуэт бие белән танышу.

16.Полька бие өйрәнү.

Яраткан биюләребез

17. Шаян бию өйрәнү.Шаян бию белән танышу үзенчәлеген ачу.

18.Буратино әкият белән танышу. Буратино бие өйрәнү.

19.Клоуннар биюе белән таныштыру һәм өйрәнү

Балет тарихы

20.Хореографик элементларны өйрәнү. Аяк - кулларның төрле торышларын өйрәнү.

21. Балет сэнгате тарихы. Нәрсә ул балет? Балет сэнгатенең килеп чыгышы һәм үсеше турында кыскача әңгәмә.

Бөек биюче милләттәшебез Рудольф Нуриев белән таныштыру.

22.Кул һәм аяк позицияләре.I,II,III,IV,V,VI. торыш.

Концерт.

23. Отчет концертына әзерләнү.

24. Түгәрәк эшенә йомгак ясау. Биючеләр төркеме булдыру. Фестивальдә катнашу.

Түгэрэккэ йөрүчө балалар өченче ел ахырына белергэ тиешлэр:

--Бию түгэрэгенэ йөрүчө балалар гади бию хэрэкэтилерен үзлөштерергэ тиешлэр.

-- Бию түгэрэгенедэ өйрөнгөн биюлөрне бии белергэ тиешлэр.

--Бию түгэрэгендэ өйрөнгөн хореографик күнегүлөрне даими рэвештэ камиллөштереп югары сыйфатлы итеп күрсөтө белергэ тиешлэр.

--Шулай ук биючө балалар коллектив булып оешырга тиешлэр.

Түгэрэктэ алган белемнөрне килэчэктэ куллана алаалар:

Хэзерге вакытта бик күп төрлө конкурсларлар, фестивальлэр үткөрөлөп тора. Шуңга бию түгэрэгендэ алган белемнөрөн, биюлөрөн оештырылган чараларда бик рэхэтлөнөп куллана алаалар.

Килэчэктэ төрлө уку йортларына укырга кергэндэ.

Мәсэлэн: Педагогика көллиятенен музыка бүлегенэ укырга кергэндэ.

Шулай ук КФУ ның бөтөн бүлеклөрөндө кирэк.

Сэнгаты академиясенэ укырга керсэлэр, башка төрлө уку йортына укырга керсэлөрдө кирэк булачак, чөнки бер генэ бэйрэмдэ жырыз, биюсез үтми. Э хэзергэ алар мәктәптэ үткөрөлгөн чараларда, авыл мәдэнияте йортында үткөрөлгөн бэйрэмнөрдө катнашырга туры килгэндэ кулланаалар.

Өстәмә гомумбелем гомумүсеш программасының дүртенче ел укыту планы.

№	ТЕМА	Сәгатьләр саны			Дәресне оештыру формасы	Контроль формасы
		Бар-лы-гы	Тео-рия	Практи-ка		
	Бүлем (модуль) 1 Биюләр тарихы һәм Россия халыклары фольклоры.(8)					
1.1	Кереш дәрес. Хореографик исәнләшү.	4	2	2	күмәк	әңгәмә
1.2	Бию сәнгате һәм төрле халыклар фольклоры тарихы.	4	2	2	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 2 Идел бue халыклары фольклор биюләре(26)					
2.1	Татар халык фольклоры.	8	2	6	күмәк	әңгәмә
2.2	Башкорт халык фольклоры.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
2.3	Рус халык фольклоры.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
2.4	Мари халык фольклоры.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 3 Колоритлы биюләр.(12)					

3.1	Бразилия халыклары биюләре белән танышу.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
3.2	Һинд бие хәрәкәтләре.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 4 Төрле стильдәге биюләр(24)					
4.1	Заманча бию хәрәкәтләре.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
4.2	Шафл стиле.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
4.3	Локинг стиле.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
4.4	Хоузе стиле.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 5 Вальс темпы. (8)					
5.1	“Чәчәкләр” вальсы белән танышу.	8	2	6	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 6 Дөнья халыклары биюләре (16)					
6.1	Дөнья халыклары биюләре белән танышу.	4	2	2	күмәк	әңгәмә
6.2	Ча- ча-ча бие белән танышу.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
6.3	Шотланд бие өйрәнү.	6	2	4	күмәк	әңгәмә
	Бүлем (модуль) 7 Яраткан биюләребез (24)					

7.1	Шаян бию өйрөнү.	8	2	6	күмөк	эңгемө
7.2	“Jingle Bells”биюө өйрөнү.	8	2	6	күмөк	эңгемө
7.3	“Мы маленькие звезды”биюө өйрөнү.	8	2	6	күмөк	эңгемө
Бүлөм (модуль) 8 Рус балеты “ Аккош күлө” (14)						
8.1	Хореография элементлары.	4	2	2	күмөк	Эңгемө
8.2	Рус балет сэнгате белән танышу.	4	2	2	күмөк	лекция
8.3	Кул һәм аяк позицияләре (дөвамь)	6	2	4	күмөк	Кабатлау
Бүлөм (модуль) 9 Концерт.(12)						
9.1	Отчет концертынаэзерлөнү.	8	2	6	күмөк	репитиция
9.2	Йомгаклау.	4	2	2	күмөк	зачет

Барлығы

144 сәгать.

Дүртенче ел укыту программасының эчтәлегә.

Биюләр тарихы һәм Россия халыклары фольклоры.

3. Кереш дәрес. Куркынычсызлык кагыйдәләре буенча инструктаж үткәрү. Хореографик исәнләшүне өйрәнү һәм һәр дәресне хореографик исәнләшүдән башлау.
2. Бию сәнгате тарихы һәм төрле халыклар фольклоры белән танышу. Нәрсә ул фольклорбиюләр аның килеп чыгышы һәм үсеше.

Идел буе халыклары фольклор биюләре.

3. Татар халык фольклоры. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү һәм балалар белән бергә өйрәнү.
4. Башкорт халык фольклор биюе . Бу биюне кызларга өйрәтү. Биеп күрсәтү һәм өйрәтү.
5. Рус халык фольклоры. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү һәм өйрәтү.
6. Мари халык фольклоры. Хәрәкәтләрне биеп күрсәтү .Музыка үзенчәлеген ачу. Бию өйрәтү.

Колоритлы биюләр.

7. Бразилия халыклары биюе белән таныштыру. Музыка үзенчәлеген ачу.
8. Һинд бию хәрәкәтләре белән таныштыру, музыка үзенчәлеген ачу.

Төрле стильдәге биюләр.

9. Ритмик бию. Заманча бию хәрәкәтләре белән таныштыру.
10. Шафл стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.
11. Локинг стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.
12. Хоузе стиле. Музыка үзенчәлеген ачу. Биюнең килеп чыгышы.

Вальс темпы.

13. Вальс. Музыка үзенчәлеген ачу. Вальс темпына бию өйрәнү. Чайковский “ вальс цветов” белән таныштыру.

Дөнья халыклары биюләре

14. Дөнья халыклары музыкасы һәм биюләре белән танышу.
15. Ча- ча -ча биюе белән танышу.
16. Шотланд биюе өйрәнү.

Яраткан биюләребез

17. Шаян бию өйрәнү. Шаян бию белән танышу үзенчәлеген ачу.

18.“Jingle Bells” белән танышу һәм биюен өйрәнү. Яңа елга әзерлек.

19.Клоуннар биюе белән таныштыру һәм өйрәнү

Балет тарихы

20.Хореографик элементларны өйрәнү. Аяк - кулларның төрле торышларын өйрәнү.

21.Рус Балет сэнгате тарихы. Нәрсә ул балет? Балет сэнгатенең килеп чыгышы һәм үсеше турында кыскача әңгәмә.
Танылган биюче милләттәшебез Гай Тагиров белән таныштыру.

22.Кул һәм аяк позицияләре.I,II,III,IV,V,VI. торыш.

Концерт.

23. Отчет концертына әзерләнү.

24. Түгәрәк эшенә йомгак ясау. Биючеләр төркеме булдыру. Фестивальдә катнашу.

7. Түгэрэккэ йөрүчө балалар өченче ел ахырына белергэ тиешлэр:

--Бию түгэрэгенэ йөрүчө балалар гади бию хэрэкэтилерен үзлөштерергэ тиешлэр.

-- Бию түгэрэгенедэ өйрөнгөн биюлэрне бии белергэ тиешлэр.

--Бию түгэрэгендэ өйрөнгөн хореографик күнегүлэрне даими рэвештэ камиллэштереп югары сыйфатлы итеп күрсөтө белергэ тиешлэр.

--Шулай ук биючө балалар коллектив булып оешырга тиешлэр.

Түгэрэктэ алган белемнэрне килэчэктэ куллана алалар:

Хэзерге вакытта бик күп төрлө конкурсларлар, фестивальлэр үткөрөлөп тора. Шуңга бию түгэрэгендэ алган белемнэрэн, биюлэрэн оештырылган чараларда бик рэхэтлэнep куллана алалар.

Килэчэктэ төрлө уку йортларына укырга кергэндэ.

Мәсэлэн: Педагогика көллиятенен музыка бүлегенэ укырга кергэндэ.

Шулай ук КФУ ның бөтөн бүлеклэрендэ кирэк.

Сэнгаты академиясенэ укырга керсэлэр, башка төрлө уку йортына укырга керсэлэрдэ кирэк булачак, чөнки бер генэ бэйрэмдэ жырыс, биюсез үтми. Э хэзергэ түгэрэктэ алган белемнэрэн мәктэптэ үткөрөлгөн чараларда, авыл мәданияте йортында үткөрөлгөн бэйрэмнэрдэ катнашырга туры килгэндэ кулланалар.

8. Программаны тормышка ашыру өчен педагогик оештыру шартлары .

Методик әсбаплар һәм жиһазлар:

1. Спортзал
2. Магнитофон
3. Флешка
4. Милли киёмнәр
5. Баяннар
6. Музкаль бәрмә уен кораллары.

9.Аттестация формасы.

- ярышлар;
- тест
- ата-аналар өчен концерт;
- ижади отчет.

10.Бәяләү материаллары.

Контроль төрләре: Кереш контроль - тренингның беренче көннәрендә үткәрелә. Бу сезгә һәр укучының башлангыч күнегүләрен генә түгел, ә аның командага керү теләген, индивидуаль зәвыкларын, сәләтләрен, омтылышларын ачыкларга мөмкинлек бирә. Бу белем өйрәнүгә дифференциаль һәм индивидуаль караш кертү өчен мөһим. анализлау һәм камилләштерү өчен кирәкле мәгълүматны алу, алар өчен түбәндәге контроль формалар кулланыла: телдән сорау; тикшерү; укучылар һәм аларның ата-аналары белән әңгәмәләр. Агымдагы контроль: эштә техниканың һәм методларның үтәлешен күзәтү. Арадаш контроль: материалың ассимиляциясен һәм киләсе дәрәжәгә күчүен тикшерү өчен теоретик һәм практик белемнәрнең кисемтәсе.

11.Әдәбият:

1. Тагиров Г.В. “100 татарских фольклорных танцев.” 1988.
2. Зильберквит М.А. “ Мир музыки” 1988. г.
3. Гай Таһиров “Татар биюләре” 1960 ел.
4. Татар балалар фольклоры. 1999 ел. Казан “Раннур” нәшрияты.
5. Сабан и джиен – народные праздники // «Московитянин». – 1850 - Ч.3. - Кн. II. - С. 57 -62
6. Гроссе Эрнст. Происхождение искусства / Эрнст Гроссе. – М., 1899 – С. 218
7. Умеров Д.И. Танцы Астраханских татар / Д.И. Умеров. - Казань, 2003